

קוֹנְטֵרַס

צְדָקָה לְפֶסַח

יְעוֹרֵר וַיַּחֲזִיק אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שְׂיִתְרָמוּ
בְּעֵין יָפֵה לְעֲנִיִּים לְצַדִּיק חַג הַפֶּסַח, וּבְזֶה
יִמְשִׁיכוּ עַל עַצְמָם יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים גְּדוֹלִים.

בְּנוֵי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן

בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תְלַמִּידוֹ, מוֹרְנוּ

הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נַפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה

רַבֵּי נִתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוּבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר מוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְנֵנוּ
ז"ל (לקוטי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רֵא) אֲשֶׁר מ'צ'ת'
רְאִשֵׁי תְבוּת: צְדָקָה תִּצְיֵל מ'מֹות; וְכֵן סִגְלָה
לְחֵלִי נוֹפֵל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, לְפִזּוּר צְדָקָה, פִּי
פִּזּוּר נִתֵּן לְאֲבִיוֹנִים רְאִשֵׁי תְבוּת: נ'פ'ל', אִם
אָדָם נוֹתֵן צְדָקָה לְעֲנִיִּים, שְׂיִהְיֶה לָהֶם לְקִנּוּת
מִצָּה, מִבְּטָח לוֹ שְׁלֹא יָבוֹא אָף פֶּעַם לְיַדֵּי חֵלִי
נוֹפֵל בְּרוּחַנִיּוֹת, שְׁלֹא יִפֹּל בְּעֵבְרוֹת, וּבְגִשְׁמִיּוֹת
— שְׁלֹא תָבוֹא עָלָיו הַמַּחֲלָה הַמְרָה הַזֹּו.

(אמרי-מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תשעב)

קונטרס

צדקה לפסח

בני ובנותי היקרים! לפני חג הפסח יש לנו מצוה נדירה מאד. כמו שכתוב בשלחן ערוך (ארח חיים, סימן תכט): מנהג לקנות חטים לחלקם לעניים לצורך פסח. ואומרים המפרשים, שזה לא רק חטים בעבור מצות, אלא כל צרכי החג. ואומר על זה המשנה ברורה: אפלו תלמידי חכמים הפטורים, אבל כדי להשתתף במעוֹת חטים, גם הם מחייבים, ואלו המשתמטים מלתן קמח לעניים, יש עון בידם. עלינו להתבונן, למה רק לפני חג הפסח נזהרו כל-כך שכל אחד ואחד יהיה לו חלק בצרכי עניים? אלא אנו רואים, שעם ישראל קדושים וטהורים, נתבעים ונותנים, אם רק מבקשים מהם, הם כבר נותנים. ולמה דיקא קדם הפסח הזהירו להתבונן אם יש לעניים על פסח אם לאו? אלא כשהיינו במצרים, עברנו גלות קשה מאד, צרות ויסורים מרים. וכמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה ז'): אין לה אמה בעולם,

שְׁהִיְתָה שְׁטוּפָה בְּכַשְׁפִּים וּבִזְמָה וּבְכָל דְּבָרִים מְכַעְרִים
 אֲלֵא הַמְצָרִים בְּלָבָד; עִם יִשְׂרָאֵל הֵצַרְכוּ לְהַזְדַּבֵּךְ שָׁם,
 עַד שֶׁקָּבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה, מִשֶּׁה רַבְּנוּ הִחְדִּיר בְּעַם יִשְׂרָאֵל
 אֶת הָאֱמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמֵאמָרָם ז"ל (מְכִילֵתָא
 בְּשַׁלַּח) עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת יד): "וַיֹּאמְרוּ בְּה' וּבַמִּשֶּׁה
 עֲבָדוּ", אִם בְּמִשֶּׁה הָאֱמוּנָה, בְּה' לֹא כָּל שָׂכָן? אֲלֵא שְׂאֵי
 אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְאֱמוּנָה בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲלֵא עַל-יְדֵי
 אֱמוּנָה בְּצַדִּיק. כִּי אֱמוּנַת חֲכָמִים זֶה יְסוּד הַיְהוּדוּת,
 תּוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה. וְאִם הַזְהִירָנוּ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְפָנֵי
 חַג הַפְּסַח שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד יִדְאָג שְׁיִהְיֶה לְעַנְיִים לְצָרְכֵי
 הַחַג, אֲשֶׁר צָרְכֵי עֵמֶךָ מְרַבִּים, אֲזִי בְּהַכְרַח שְׂיֵשׁ בְּזֶה
 מֵעַלָּה יוֹתֵר מִכָּל הַשָּׁנָה, כִּי בְּיָדָי מִצּוֹת צְדָקָה כָּל
 יְהוּדֵי מְחַיֵּב בְּה' בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, אֲבָל מַה וְלָמָּה לְפָנֵי חַג
 הַפְּסַח כָּל-כֶּף מְדַקְדָּקִים בְּזֶה, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מְחַפֵּשׁ
 לְתַת לְעַנְיִים לְצָרְכֵי הַחַג? אֲלֵא כְּשֶׁאֲנוּ מִתְחִילִים בְּלֵיל
 פְּסַח לֹאמַר אֶת הַהַגָּדָה, וּמְכַרְיִזִּים: "הָא לַחֲמָא עֲנִיא, דִּי
 אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם", זֶה הַלָּחֵם עֲנִי שֶׁאֲכָלוּ
 אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, אָנוּ מְזַכְרִים לְעֲצֻמְנוּ שֶׁהָיוּ זְמַנִּים
 שֶׁהָיָה לָנוּ קָשָׁה מְאֹד, הָיִינוּ בְּמִצְרַיִם, עֲבַדְנוּ עֲבוֹדַת פָּרֶךְ
 לְפָרְעָה, וְלֹא הָיָה לָנוּ מַה לְאָכֹל. וְהִנֵּה עֲזָרְנוּ הַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וַיֵּשׁ לָנוּ בֵּית וּמִשְׁפָּחָה גְדוֹלָה, אֲזִי אָנוּ
 מְכַרְיִזִּים: "כָּל דְּכַפִּין — יִיתִי וַיִּיכֹל", מִי שֶׁרַעַב —
 יָבוֹא וַיֹּאכֵל, "כָּל דְּצָרִין — יִיתִי וַיִּפְסַח", מִי שֶׁצָּרִין

צדקה לפסח

לג

הוצאות על חג הפסח — יבוא ויקבל. ואם נתבונן היטב — מתי אומרים את זאת? בליל פסח, כשכל הילדים מסבים סביב השלחן, ומוכן שלחן עורך עם כל טוב: דגים, בשר ויין, מצות וכו', אז אנו מכריזים: מי שרעב — יבוא ויאכל, מי שצריך על פסח — יבוא ויקבל על פסח. ובאמת על מי אנו 'עובדים'?! הלא אף אחד אינו שומע את הכרזתנו, כי היא בתוך הבית, אם באמת רצוננו לעזור, הנה עלינו להכריז את זאת בבית-הכנסת, היכן שיש עניים לרב, או לפרסם ברחובות למשפחות עניים: אין לכם לצרכי החג? הנה ונתן לכם. וכיצד אנו אומרים כזאת בליל הסדר, בבית — כשהדלתות סגורות? אלא כשהודי מתעורר לפני חג הפסח ואומר: הקדוש-ברוך-הוא עזרני עם אשה, עם ילדים, ויש לנו בריאות, וחסדי השם יתברך איננו צריכים להגיע למצב כזה, ללכת לתבע מאחרים, כי יש לנו, אזי עלינו להתבונן שהלא יש לצערנו הרב, המון עניים, אלמנות ויתומים, שאין להם מאומה בעבור צרכי חג הפסח. יש משפחות עניות מרבות ילדים, בלי עין הרע, וצריכים לקנות געלים לילדים, בגדים וכו', וזה עולה הון רב, ומכל שכן שצריכים לקנות מצות ויין ובשר, ומסכנים, אין להם לצרכי החג. ולכן אנו מתעוררים שלשים יום קדם החג, וכבר מתחילים לדאג, ונותנים לעניים. ואם אכן הקדמנו ונתנו לעניים

וּאֲבִיוֹנִים, אֲזִי כְּשֶׁאֲנוּ שָׁבִים לְבֵיתנוּ מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת בְּלֵיל פֶּסַח, וְהַשְּׁלַחַן עָרוּף, וְהַיְלָדִים יוֹשְׁבִים סְבִיב הַשְּׁלַחַן, אֲזִי אֲנוּ יְכוּלִים לֹאמַר אֶת זֹאת בְּמִצְפוֹן שְׁקֵט: "כָּל דְּכַפִּין יִיתִי וַיִּיכֹל", מִי שָׁרַעַב — יָבֹא וַיֹּאכַל, "כָּל דְּצָרִיף יָבֹא וַיִּפְסַח", כִּי זֶה לֹא הִיְתָה סֵתֶם אֲמִירָה, אֲלֵא קִיִּמְנוּ אוֹתָהּ בְּפִעַל.

לְזֹאת, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! אֲנוּ עוֹמְדִים עִתָּה לְפָנֵי חַג הַפֶּסַח, מִי מְסַתְּפֵל עָלֵינוּ? עֲנִיִּים מְרוּדִים, וּמְבַקְשִׁים עֲזָרְתָנוּ, הֵם רוֹצִים גַּם-כֵּן לְהַנּוֹת מִחַג הַפֶּסַח, הֵם גַּם-כֵּן רוֹצִים לְהַרְגִּישׁ אֶת חַג הַחֲרוּת, אֵף לְצַעֲרָנוּ הָרַב אֵין לָהֶם. יֵשׁ בְּנֵי תוֹרָה, אֲבָרְכִים שְׁלוֹמְדִים כָּל הַשָּׁנָה, יִגְעִים וְטוֹרְחִים בַּתוֹרָה, וְהֵנָּה מְגִיעַ קֶדֶם הַחַג, וְאֵין לָהֶם בְּמָה לְקַנּוֹת לַיְלָדִים נְעֻלִים, בְּגָדִים, אֲכָל, יִשְׁנֹן אֶלְמָנוֹת וִיתוּמִים, וְעָלֵינוּ מִנַּח הַחֹב לְסִיעָם. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מִדְּרָשׁ זוֹטָא שִׁיר הַשִּׁירִים א'): הַדּוֹרוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — צְדָקָה, הַנּוֹתֵן צְדָקָה, אֲפֹלוּ הִיְתָה בְּיָדוֹ עֵבֶרָה, וְנִחַתָּם דִּינֹו לְאַבְד, יְכוּל לְהִיּוֹת מְקַבֵּל פָּנֵי שְׂכִינָה בְּכָל יוֹם, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לְמִלְאָף שֶׁל פּוֹרְעָנוֹת — אֵל תִּגַּע בּוֹ. כָּל-כֶּף חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ צְדָקָה, שְׁאֲפֹלוּ אָדָם חָטָא, בַּר מִיָּנָן, וְנִגְזַר עָלָיו דִּין, שְׁמִלְאָף פּוֹרְעָנוֹת רוֹצָה לְתַפְסוֹ, כִּיּוֹן שְׁעוֹזֵר לְעַנְיִים, אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמַשְׁחִית — הַנַּח לוֹ. לְמִדִּים

צדקה לפסח

לה

מכאן מעלת נתינת צדקה, ובפרט כשנותנים לנזקקים בעבור צרכי פסח, זה מציל את האדם מכל מיני מיתות משנות ואכזריות. אנו שומעים בכל יום מקרים מזעזעים, ועל-ידי שמסיעים לעניים, נצולים מכל זה, ועל זה נאמר (משלי י): "צדקה תציל ממות". ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רא): "צדקה תציל ממות" — ראשי תבות מצ"ת, כשיהודי נותן לעניים על צרכי פסח, הצדקה הזו מצילה אותו מכל מיני מיתות משנות ואכזריות. והנה אנו עדים, אשר אין לה יום שלא נשמע מצרות, בר מינן, מה שקורה עתה, ובזה שאנו נעזר לנצרכים בהוצאות החג, הקדוש-ברוך-הוא בעצמו יצילנו.

ולכן, בני ובנותי היקרים! באו ונרוץ אחר עניים. חכמינו הקדושים אומרים (שבת קד): "ג' ד' ראשי תבות: ג'ומל ד'לים. אדם צריך לרוץ אחר העני, ולא לחכות שהוא יבוא אלינו ויבקש מאתנו, אלא כל אחד ואחד מאתנו יחפש ויבקש וירוך אחר עניים לעזרם לצרכי הפסח. חכמינו הקדושים אומרים (תנא דבי אליהו רבה י'): אין לה סם חיים למלאך המות, אלא מצות הצדקה בלבד. ובפרט אם נתן לצרכי אביונים, זה יפדה אותנו מצרות כל השנה. והנה אנו עומדים ימים ספורים קדם חג הפסח, חג החרות, חג החגים, חג שהוא זכר

ליציאת מצרים. ואומרים חכמינו הקדושים (פסחים קטז):
 בכל דור דור חייב אדם לראות עצמו כאלו הוא יצא
 ממצרים; הבה נערך חשבון הנפש עם עצמנו, הלא היו
 זמנים, שהיה לנו קשה, ולא ראינו שום מראה מקום
 מהיכן להשיג כסף לקנות לילדים מלבושים, יין, מצות,
 בשר וכו' וכו', והנה עזרנו הקדוש-ברוך-הוא לצאת מן
 המצר, מדוע נשכח מה שעבר עלינו?! ולכן דיקא קדם
 הפסח, מתחילים לחוג את החג במצות צדקה: "קמחא
 דפסחא", לעזר לעניים, שיהיה להם להוצאות המרבות,
 ובה אנו מזכירים עצמנו, שפעם — גם לנו לא היה,
 והנה עזרנו הקדוש-ברוך-הוא, והרחיב לנו, ואם עזר
 לנו, עלינו לא לשכח מאחרים, ששרויים עדין במצוקה
 קשה. חכמינו הקדושים אומרים (תנחומא משפטים טו):
 אמר הקדוש-ברוך-הוא, נפשו של עני היתה מפרכסת
 לצאת מן הרעב, ונתת לו פרנסה והחייט אותו, חייך
 שאני מחזיר לך נפש תחת נפש, למחר בנה או בתך
 באים לידי חלי, ואזכר אני להם את המצוה שעשית
 עם העני.

על-כן, בני ובנותי היקרים! תפתחו את הלב,
 תפתחו את הדעת והשכל, ותתנו תודה להקדוש-ברוך-
 הוא, שאינכם צריכים להגיע למצב כזה, לבקש את
 אחרים, אלא אתם יכולים לתת ונותנים. אבל בצדקה

כתוב (ספרי ראה קד): "נתון תתן" — אפלו מאה פעמים, זו הברכה הכי גדולה — כשיהודי יכול לעזור לעניים על צרכי חג הפסח. ובזה אנו מראים להקדוש-ברוך הוא, שאנו אוהבים זה את זה, ורק בזכות זה נגאל; כי הגאולה תלויה רק בזכות האחדות והאהבה שבין היהודים. פי כל הגלות המרה שאנו סובלים כבר אלפים שנה, אומרים חכמינו הקדושים (יומא ט), זה בשביל שנאת חנם, ועדין מרקד בינן. ולכן דיקא לפני חג הפסח, שהוא זכר ליציאת מצרים, איננו שוכחים מעניים, ומשפיעים להם השפעות, ונותנים להם צדקה, כי גם הגאולה שאנו מחכים אליה, ומצפים בכל יום ובכל שעה ובכל רגע להגאל, תהיה בזכות הצדקה, (מיקה ז, טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", כמו ביציאת מצרים, שעזרנו הבורא יתברך שמו, וראינו נפלאות, כמו-כן הגאולה שאנו עומדים להגאל, יהיו בזה נסים ונפלאות. אבל זה תלוי רק בדבר אחד — אם חפצנו להגאל, עלינו לראות להתאחד יחד, לעזור זה לזה, לדאג אחד בעבור זולתו, לעקר מאתנו את הגזענות הארוכה, את השנאת חנם, שזה עקר החמץ, שאחד מחמץ לבו לגבי חברו, מחמץ פניו לרעהו, ואינו חפץ לסייעו. ולכן דיקא עתה קדם חג החרות, אם רצוננו לזכות לגאולה שלמה, עלינו לחשב מהאביונים — איך יכולים לעזרם? ! עלינו לודא שלא

ישאר עני אחד שלא יהיו לו צרכי חג הפסח, עלינו לרוץ ולהתרוצץ, לחפש ולבקש היכן יש משפחה עניה, שעדין אין לה לצרכי החג, וזקוקה היא למצות, יין, בשר ומלבושים. חכמינו הקדושים אומרים (ויקרא רבה, פרשה לד, סימן י'): העני הזה עומד על פתחה, והקדוש-ברוך-הוא עומד על ימינו ונותן לה שכרף, ואם לא נתת לו, דע — שמי שעומד על ימינו פורע ממך; כשפא עני ומבקש שנעזר לו, מי פא עמו? הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, שנאמר (תהלים קט, לא): "כי יעמד לימין אביון", ואם נותנים לעני — נותנים להקדוש-ברוך-הוא, ואם נותנים לו יתברך — אזי משלם כפל כפלים. ומי מאתנו אינו צריך ישועה?! על כל אחד ואחד מאתנו עובר כל-כף הרבה יסורים וסבל, אין בית שלא יהיו בו צרות, ומיני סבוכים ומשברים, וכיצד יכולים לצאת מזה? על-ידי שנפתח עכשו את לבנו, דעתנו וידינו, ונחשב היטב שאנו נמצאים בידי הקדוש-ברוך-הוא, ואם נעזר לעניים, אומרים חכמינו הקדושים (ביצה לב): כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים, וכל מי שאינו מרחם על הבריות, אין מרחמים עליו מן השמים; מי מאתנו אינו זקוק לרחמי שמים?! מי מאתנו אינו זקוק לחסדים וישועות?! אבל הקדוש-ברוך-הוא רוצה לראות איך אנו נתנהג, ובזה שנרבה בגמילות חסדים כלפי נזקקים ונדכאים, ישפיעו עלינו

צְדָקָה לְפֶסַח

לט

רַחֲמִים וְחֶסֶד מִן שָׁמַיָא, וְנִתְחַזַּק בְּאַמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ
וּבְהַשְׁגָּחַת הַשֵּׁם עָלֵינוּ; כִּי לָמָּה אָדָם אֵינוֹ רָצָה לָתֵת?
מִחֲמַת שְׁחוּשָׁב: "אִם אַתָּן לְאַחֲרִים מָה יִשְׁאַר לִי?!
וְלִמָּחָר אֲנִי אֶצְטָרֵךְ. וְאִם-כֵּן הֲלֹא עֲבַדְתִּי קָשָׁה עַל
הַכֶּסֶף, וְכִיצַד אַתָּן?!" אָבֵל כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה, בְּזוֹה
מְגִלָּה שֶׁהַכֶּסֶף אֵינוֹ שָׁלוֹ, אֶלֶּא שֶׁל הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (חגי ב, ח): "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם ה'";
בְּזוֹה שֶׁאָדָם עוֹזֵר לְעֲנִיִּים, וּבִכְפֹּרֵט עַל צָרְכֵי הַפֶּסַח, בְּזוֹה
מְגִלָּה שֶׁהוּא מוֹכֵן לְהַגְאֵל, וְכֹל מָה שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּלִיל הַסֹּדֵר,
הָרִי זֶה בְּלֵב אֱמֶת, וּמָה שֶׁיִּכְרִיז: "כֹּל דְּכַפִּיִן יִיְתִי וְיִיכּוֹל,
כֹּל דְּצָרִיךְ יִיְתִי וְיִפְסַח", מִי שֶׁצָּרִיךְ עַל פֶּסַח יָבוֹא
וְיִקְבֵּל, זֶה עִם לֵב אֱמֶת.

וְלָכֵן, בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים! הַפְּצוּהָ שֶׁל "קְמָחָא
דְּפֶסְחָא", שְׁזוֹ הַצְּדָקָה לְעֲנִיִּים, שְׁיִהְיֶה לָהֶם עַל צָרְכֵי
הַחֵג, בְּזוֹה כְּלוּלוֹת כָּל הַמְּצוּוֹת, כִּי חַג הַפֶּסַח זֶה יְצִיאַת
מִצְרַיִם, וְכֹל הַמְּצוּוֹת יֵשׁ בָּהֶן זִכָּר לְיְצִיאַת מִצְרַיִם. אָנוּ
קוֹרְאִים בְּכָל יוֹם קְרִיאַת שְׁמַע בְּבִקְרָה וּבְעֶרֶב, וּמְזַכְרִים
שָׁם יְצִיאַת מִצְרַיִם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים טו, מא): "אֲנִי
הוֹי"ה אֶלְקֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"
וְגו'; וּמָה זֶה קְרִיאַת שְׁמַע? אָנוּ מְזַכְרִים לְעֲצֻמְנוּ:
"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הוֹי"ה אֶלְקֵינוּ הוֹי"ה אֶחָד", בְּבִקְרָה —
כְּדִי שְׁנִזְכֹּר כָּל הַיּוֹם וְלֹא נִסְיַח דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְכֵן

צדקה לפסח

בְּעָרְבֵי — כְּדֵי שְׂנוּזְכֹר כָּל הַלֵּילָה, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵג אֶת הָעוֹלָם. עִם כָּל זֹאת הַזְכִּירוּ יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּקִרְיַאת שְׁמַע, וּמְדוּעַ? כִּי מָה הִיָּה בְּעֵת יְצִיאַת מִצְרַיִם? עִם יִשְׂרָאֵל סָבְלוּ סָבֵל גָּדוֹל, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, וְעַכְשָׁו אָנוּ מִתְחַזְּקִים בְּאַמוּנָה בּו יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי הוּא יִתְבָּרֵךְ רוֹצֵה לְרְאוֹת אִם כְּוִנַּתְנוּ בְּאַמֶּת, אִם הַתְּפִלוֹת שֶׁאָנוּ מִתְפַּלְלִים אֵלָיו — הֵן עִם אֱמֶת, אִם הַמְצוּוֹת שֶׁאָנוּ מְקִימִים אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ זֶה עִם אֱמֶת, אִם הַתּוֹרָה שֶׁאָנוּ לוֹמְדִים זֶה לְשִׁמְהָ, וְאִיךְ יְכוּלִים לְדַעַת אֶת זֹאת? אִם אָנוּ מְרַחֲמִים עַל עֲנִיִּים וְעוֹזְרִים לָהֶם, אָנוּ מְזַכְּרִים לְעֲצֻמְנוּ, שְׁגָם לָנוּ הִיָּה פֶּעַם קָשָׁה מְאֹד מְאֹד, וְהִנֵּה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֲזָרְנוּ, וְאֶפְלוּ מְעַט דְּמַעַט, אֲבָל אָנוּ יְכוּלִים לְהִתְחַלֵּק עִם הַשָּׁנִי, בְּזֶה אָנוּ מְגַלִּים אֶת טֵהַר לְבָנוּ. וְלִכֵּן מְצוּת "קִמְחָא דְּפֶסְחָא", צְדָקָה לְעֲנִיִּים עַל חַג הַפֶּסַח — עוֹלָה עַל כָּל הַמְצוּוֹת. אֲזוּ בָּאוּ וְנִרְאָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁאָנוּ אוֹהֲבִים אוֹתוֹ וְרוֹצִים לְהַגְאֵל, וְאָנוּ שׁוֹרְפִים אֶת הַחֶמֶץ, שְׂזֵה הַשְּׂנֵאת חֲנָם, וְאָנוּ קוֹנִים מִצָּה, שְׂפָתוֹב בְּזֵהר, שֶׁהִיא 'מִיכְלָא דְּמַהִימְנוּתָא' — אֲכִילָה שֶׁל אֱמוּנָה, אָנוּ מְאִמְנִים בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִיךְ אָנוּ יוֹדְעִים אִם אָנוּ מְאִמְנִים בְּבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ אִם לָאוּ, אִם שֶׁבָנוּ בְּתִשׁוּבָה אִם לָאוּ? אִם הוֹלֵךְ לָנוּ בְּחַיִּים לְעֶזֶר לִיהוּדֵי שָׁנִי, סִימָן שֶׁחֲזַרְנוּ בְּתִשׁוּבָה, וְקִבְלוּ תִשׁוּבַתְנוּ לְמַעְלָה, וְסִימָן שֶׁיֵּשׁ

צדקה לפסח

מא

לנו אמונה בהקדוש-ברוך-הוא. ולכן בזכות הצדקה שנמתן ל"קמחא דפסחא", בעבור עניים לצרכי החג, בזה נעשה לעצמנו כלי שהקדוש-ברוך-הוא ישפיע לנו שפע ברכה והצלחה, ואנו וילדינו לא נצטרך אף פעם להגיע למצב כזה לטובת הזולת. אבל אל נא נשכח, שלצערנו הרב, עדין נמצאים המון עניים בני תורה, אלמנות, ויתומים וסתם עמך יהודים יקרים, שאין להם עדין על צרכי החג, הבה נושיט להם יד ועזרה, ולא נפסיד בשביל זה, אדרבה אנו נעזר לזולת, ואז יעזר הקדוש-ברוך-הוא לנו. חכמינו הקדושים אומרים (גטין ז.): כּל הגוֹזז מנכסיו ועושה מהם צדקה, נצול מדינה של גיהנום. יש לו כסף, והוא גוזז מזה ונותן לעניים, הקדוש-ברוך-הוא מצילו מדין הגיהנום; איזה גיהנום עובר על בני-אדם? כל-כף הרבה צרות ויסורים, אבל בזכות שנעזר לעניים, שהם במצוקה כספית קשה, כי ישנן משפחות שאין להן מאומה, אף שקשה להאמין דבר כזה, אבל המציאות הזו קיימת, אשר ישנן משפחות שאין להן מצות לפסח, אין להם בשר בעבור החג, אין להם לקנות מלבושים לילדים וכו'. וכא היצר הרע ואומר: מה פתאם לעזרם? הלא יש משרד הסעד וכו', ישנם הרבה גופים המסיעים לנצרכים, וכיצד יתכן שיש כאלו שאין פרוטה בכיסם להוצאות החג? תדעו לכם שישנן משפחות אמללות שאין מי שמתענין בהן

צדקה לפסח

וְדוֹאֵג לְהֵן, הִבֵּה נִרְאָה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאָנוּ
אוֹהֲבִים אֶת הָעֲנִיִּים, וְאָנוּ רוֹצִים לְעֶזֶר לְכֻלָּם, וּבְזָכוֹת
הַצְדָּקָה הֵיוּ נִזְכָּה לְהַגָּאֵל בְּגִאֲלָה שְׁלֵמָה, וּבְלֵיל פֶּסַח
יֵאִיר עָלֵינוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֹרֹךְ יַתְכַּרְךָ, עַד שְׁנֵזֶכֶה
לְבִנְיָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וּלְקַרְבָּן פֶּסַח.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!